

Vergaderjaar 2009–2010

31 597

Werkprogramma 2009–2011 van de commissie voor de Rijksuitgaven

Nr. 2

BRIEF VAN DE COMMISSIE VOOR DE RIJKSUITGAVEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2010

Hierbij biedt de commissie voor de Rijksuitgaven¹, u het jaarverslag 2009 aan van de door de commissie verrichtte werkzaamheden en behaalde resultaten.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft op 12 september 2008 een werkprogramma uitgebracht voor de periode 2009–2011 (Kamerstuk 31 597, nr. 1). In het werkprogramma is de ambitie opgenomen om de controle door de Tweede Kamer op de besteding van overheidsmiddelen de komende jaren verder te verbeteren. In dit jaarverslag legt de commissie verantwoording af over de in 2009 uitgevoerde werkzaamheden en de bereikte resultaten. Dit gebeurt aan de hand van de zeven speerpunten uit het werkprogramma.

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Aptroot

De griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Groen

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Blok (VVD), Ten Hoopen (CDA), Weekers (VVD), Van Haersma Buma (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Aptroot (VVD), voorzitter, Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Dijck (PVV), Luijben (SP), Gerven Van (SP), Cramer (CU), Kalma (PvdA), Ouweland (PvdD), Gesthuizen (SP), Van der Veen (PvdA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Heijnen (PvdA), Tang (PvdA), Vos (PvdA), ondervoorzitter, Bashir (SP), Sap (GL) en Vacature (CDA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Van der Burg (VVD), Jonker (CDA), Snijder-Hazelhoff (VVD), De Vries (CDA), Van Hijum (CDA), Van Beek (VVD), De Krom (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Van der Ham (D66), De Roon (PVV), Gerkens (SP), Kant (SP), Anker (CU), Laaper-ter Steege (PvdA), Thieme (PvdD), Irrgang (SP), Vermeij (PvdA), Vacature (CDA), Linhard (PvdA), Besselink (PvdA), Depla (PvdA), Roemer (SP), Vendrik (GL) en Mastwijk (CDA).

JAARVERSLAG 2009 VAN DE COMMISSIE VOOR DE RIJKSUITGAVEN

Speerpunten uit het werkprogramma

1. Begrotingsbehandeling

Ambitie: de begroting is zodanig opgesteld dat deze na afloop van het begrotingsjaar adequaat is te verantwoorden. De commissie zal de experimenten nauwgezet volgen en de nieuwe opzet in 2010 evalueren. In 2009 zal een tussenbalans worden opgemaakt.

Resultaten: De commissie heeft op 12 februari 2009 een tussenbalans opgemaakt met betrekking tot de behandeling van de (experiment) begrotingen (Kamerstuk 31 865, nr. 1). Aan de hand van deze tussenevaluatie en standpunten van de minister van Financiën en van de Algemene Rekenkamer is een algemeen overleg gevoerd met de minister van Financiën. Daarnaast heeft de commissie in juni 2009 de vaste commissies geadviseerd over de aanpak van de begrotingsbehandeling 2010. Specifieke wijzigingsvoorstellen voor de begrotingsindeling van de ministeries van Financiën en BZK hebben geleid tot een schriftelijk overleg, waarna het kabinet de voorgenomen wijzigingen heeft aangehouden.

2. Behandeling van de Verantwoordingsdocumenten

Ambitie: het verantwoordingsproces is zodanig vormgegeven dat deze focus heeft en beleidsrelevantie. De commissie evalueert jaarlijks de behandeling door de Kamer van de verantwoordingstukken. In 2009 gebeurt dat ook in het kader van de tussenbalans met betrekking tot de in dat jaar opgestarte experimenten. De commissie zal zich bezinnen op haar rol bij het proces van dechargeverlening. Het verlenen van decharge is geen gegeven, maar wordt een bewuste keuze van de Kamer.

Resultaten: De commissie heeft een proces in gang gezet dat is uitmondend in een explicietere dechargeverlening aan de ministers. De commissie concludeert in de evaluatie van dit proces (Kamerstuk 32 057, nr. 1) dat de explicietere aandacht voor dechargeverlening beschouwd kan worden als een verbetering. In 2010 wil de commissie met het oog op een meer eenduidige aanpak de voorlichting aan de vaste en algemene commissies verder verbeteren. Op basis van de door de Kamer aanvaarde moties Pechtold over het beter controleerbaar maken van kabinetsdoelstellingen (Kamerstuk 31 951, nr. 11) en Koşer Kaya over het meer focus geven aan het verantwoordingsdebat (Kamerstuk 31 865, nr. 10) heeft de commissie overleg gevoerd met de minister van Financiën met als resultaat dat verbeteringen worden aangebracht en focus zal worden aangebracht. De commissie voor de Rijksuitgaven zal in 2010 de balans opmaken van de door het kabinet in gang gezette verbeteringen voor het verantwoorden en begroten.

3. Grote projecten (start, voortgang, afsluiting)

Ambitie: de grote projecten inhoudelijk en procedureel bewaken en de Kamer de informatiepositie helpen bewaken. De jaarrapportage Grote Projecten die de commissie jaarlijks op de derde woensdag in mei aanbiedt aan de Kamer zal naast een procedureel ook een inhoudelijk karakter krijgen.

Resultaten: de commissie heeft in mei 2009 een jaarverslag grote projecten 2008 uitgebracht (Kamerstuk 26 399, nr. 9). De voornaamste conclusie is dat de tijdigheid waarmee de voortgangsrapportages en accountantsrapporten aan de Tweede Kamer zijn aangeboden is toegenomen. Ook heeft de commissie met tevredenheid vastgesteld dat, in

tegenstelling tot voorgaande jaren, bij vrijwel alle grote projecten nu accountantsrapporten worden opgesteld.

In 2009 heeft de commissie positief geadviseerd over de beëindiging van het groot project Modernisering AWBZ. De commissie voor Verkeer en Waterstaat heeft in december 2009 advies gevraagd over de beoogde aanwijzing van de Randstad-besluiten Amsterdam–Almere–Markermeer (RAAM) als groot project. De commissie voor de Rijksuitgaven zal hierover begin 2010 adviseren.

De vaste commissie voor Defensie heeft zich in 2009 in het kader van het groot project Vervanging F-16 gebogen over de strekking van het terugzendrecht in het kader van de Regeling Grote Projecten. Het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) heeft de vaste commissie voor Defensie hierbij ondersteund.

4. Beleidsdoorlichtingen

Ambitie: de beleidsdoorlichtingen worden op verzoek van de commissie beoordeeld op onafhankelijkheid door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR). De commissie zal de scherpte van dit instrument bewaken en zo nodig (opnieuw) daarover in overleg treden met de minister.

Resultaten: In december 2008 is de tussenevaluatie beleidsdoorlichtingen (kamerstuk 31 308, nr. 5) ontvangen van de minister van Financiën. Deze evaluatie is tijdens een algemeen overleg in februari 2009 met de minister besproken. Dit heeft onder meer geleid tot de toezegging in de beleidsdoorlichtingen steeds een expliciete verantwoording op te nemen met betrekking tot de rol van de onafhankelijke experts. Op verzoek van de commissie heeft de regering tevens in de Miljoenennota een overzicht opgenomen van de in het jaar 2010 uit te brengen beleidsdoorlichtingen. Het BOR heeft in 2009 vrijwel alle ontvangen beleidsdoorlichtingen beoordeeld op onder meer geboden inzicht in beleidseffectiviteit, borging van betrouwbaarheid en op interne en externe consistentie. In 2010 zal de commissie haar ervaringen met beleidsdoorlichtingen evalueren.

5. Rapporten van de Algemene Rekenkamer

Ambitie: alle voor de Tweede Kamer relevante onderzoeksrapporten van de Algemene Rekenkamer worden in behandeling genomen door de commissie voor de Rijksuitgaven. Doorgaans beperkt de rol van de commissie zich tot het uitschrijven van lijsten met feitelijke vragen aan het kabinet en aan de Algemene Rekenkamer, waarna het voortouw van de behandeling wordt overgedragen aan een of meer vaste commissies. De commissie zal zich in bijzondere gevallen, na overleg met betrokken vaste commissies, over commissieoverstijgende rapporten een oordeel vormen en daartoe bijvoorbeeld hoorzittingen en rondetafelgesprekken organiseren. De commissie zal in voorkomende gevallen uit haar midden een rapporteur aanwijzen.

Resultaten: in 2009 zijn door de commissie 36 briefings verzorgd over door de Algemene Rekenkamer uitgebrachte rapporten, waarvan 13 briefings over jaarverslagen van ministeries. Over de rapporten zijn 26 lijsten met feitelijke vragen uitgebracht, 15 aan de regering en 11 aan de Algemene Rekenkamer.

6. Verzoeken voor onderzoek door de Algemene Rekenkamer

Ambitie: de commissie vervult een actieve rol in de relatie Tweede Kamer en Algemene Rekenkamer. Daarbij zet de commissie zich in effectief te bemiddelen om door de Tweede Kamer gewenst onderzoek uitgevoerd te krijgen door de Algemene Rekenkamer. De commissie voor de Rijksuitgaven voert tweemaal per jaar overleg met de Algemene Rekenkamer over de samenwerking.

Resultaten: bijzonder voortvarend in 2009 was het onderzoek door de Algemene Rekenkamer naar de EC remedy en herkapitalisatie van ABN AMRO en Fortis bank Nederland. De Tweede Kamer deed haar verzoek voor dit onderzoek, met positief advies van de commissie voor de Rijksuitgaven, op 26 november 2009. Reeds op 3 december 2009 kon de Algemene Rekenkamer het gevraagde onderzoek aan de Kamer presenteren. In 2009 is tweemaal informeel overleg gevoerd met het college van de Algemene Rekenkamer. Onderwerpen van gesprek waren onder andere de gewenste verbeteringen in het verantwoording- en begrotingsproces, mogelijke wijzigingen van de Comptabiliteitswet, de strategie van de Algemene Rekenkamer en het reflecteren op lopende en toekomstige onderzoeken.

7. Controle van de Europese begroting

Ambitie: de commissie zal zich actief inzetten om de controlerende taak op de besteding van EU-middelen te vergroten. De commissie zal de rapporten van de Europese Rekenkamer beoordelen en in geval van evidente beleidsimportantie voor Nederland actief in behandeling nemen. Daarbij zal de samenwerking worden gezocht met de Europese Rekenkamer. De commissie zal zich, in samenwerking met de vaste commissie voor Europese zaken, inspannen om te bereiken dat alle lidstaten jaarlijks een lidstaatverklaring over de besteding van de Europese middelen uitbrengen. De commissie zal hierbij samenwerking zoeken met de begrotingscontrolecommissies uit de 26 andere lidstaten.

Resultaten: In 2009 zijn de voorbereidingen getroffen voor een interparlementaire conferentie over een betere verantwoording van Europese middelen (subsidies en fondsen). In december 2009 hebben zich circa 50 parlementariërs uit 16 lidstaten ingeschreven voor de op 28 en 29 januari 2010 te houden conferentie in de Oude Zaal van de Tweede Kamer. Tevens heeft de Europese Rekenkamer haar jaarverslag over 2008 aan de commissie voor de Rijksuitgaven gepresenteerd, over dit jaarverslag zijn feitelijke vragen aan de minister van Financiën voorgelegd.

Overige activiteiten

Toekomst- en onderzoeksagenda Tweede Kamer voor 2010

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft advies aan de Kamer uitgebracht over acht door de commissies ingediende voorstellen voor de Toekomst- en onderzoeksagenda van de Tweede Kamer in 2010. Op basis van het advies heeft de Kamer besloten drie onderzoeken in 2010 uit te voeren:

- toekomstonderzoek jeugdzorg
- toekomstonderzoek integrale indicering
- onderzoek effectiviteit inburgering

Rijksbrede onderwerpen

De commissie voor de Rijksuitgaven onderzoekt in voorkomende gevallen rijksbrede onderwerpen, zeker als deze op het terrein van de controle op en de doelmatigheid van besteding van rijksmiddelen liggen.

Resultaten: de commissie heeft het door het kabinet voorgestelde nieuwe subsidiekader onderzocht door daarover schriftelijke vragen aan de minister te stellen, adviezen te vragen en briefings te ontvangen (door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven, door de Algemene Rekenkamer en door een ambtelijke delegatie van het ministerie van Financiën), alsmede door het voeren van een algemeen overleg met de minister van Financiën. De Kamer is akkoord gegaan met de voorstellen, met de kanttekening dat daarbij twee moties zijn aanvaard: de motie Weekers (Kamerstuk 31 865,

nr. 14) over de doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidieregelingen op te nemen in het Instrumentenoverzicht Rijk at in 2010 verschijnt en de motie Bashir (Kamerstuk 31 865, nr. 15) over verantwoording achteraf van kleine subsidies.

De ambtelijke ondersteuning van de commissie

De commissie wordt ondersteund door een commissiestaf bestaande uit een griffier, adjunct-griffier en commissieassistent (allen voor een deel van hun werktijd) alsmede door enkele medewerkers van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven van de Tweede Kamer (BOR). De commissie is in 2009 betrokken bij de tussenevaluatie van functioneren van het BOR.

Statistieken van de commissie voor de Rijksuitgaven

Aantal procedurevergaderingen	16
Gevoerde algemene overleggen	2
Technische briefings	39
Ontvangst van buitenlandse delegaties	2
Lijsten met feitelijke vragen	19